VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJIETIES!

ĻENINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta | Nr. 64 (5913) | Ceturtdien, 1989. gada 1. jūnijā | Maksā 3 kap.

TAUTAS DEPUTĀTU KONGRESS

Grūtās lemšanas tiesības

Demokrātijas skolā ir svarīga katra mācība. Pirmajā sēdē klātesošie vēl skatījās uz drosminiekiem, kas nepiekrita «vispārējam viedoklim», turpretim tagad tas tiek uzskatīts par normu. Strīdi, kas šeit izceļas, var patikt vai nepatikt, taču, raugiet, cik daudz dažādu domu un viedokļu mēs esam uzzinājuši.

Man iespaidi kongresā ir divējādi. No vienas puses, priecē, ka beidzot cilvēki parāda pilsonisku drosmi, bet no otras — sarūgtina kļūdas, kas izraisa nevajadzīgus strīdus. No tām varētu izvairīties, ja deputātu apspriedēs pirms kongresa jautājumi būtu izskatīti pilnīgāk un rūpīgāk. Personiski man jau sen nepatīk tāda prakse, kad ar aplausiem tiek pārtrauktas runas, kas kaut kādu iemeslu dēļ nav pa prātam auditorijai. Šādu «ovāciju» šeit jau bijis diezgan daudz. Pieļauju, ka deputāts var nepiekrist, teiksim, Afanasjeva vai Popova viedoklim, taču viņus negrib pat uzklausīt. Ko var darīt, arī tas būs jāmācās, lai demokrātijas skolā nekļūtu par «otrgadniekiem».

Neizdarīšu kategoriskus secinājumus, bet gan paļaušos uz to cilvēku domām, kam viņu vēlētāji uzticējuši grūtās lemšanas tiesības.

Man ilgi neizdevās parunāt ar mūsu deputātu grupas vecāko A. GORBUNOVU. Taču brīvdienā šāda iespēja radās, kaut gan biedrs Gorbunovs bija jāatrauj no gatavošanās runai. Mans pirmais jautājums, dabiski, bija saistīts ar notiekošā vispārējo novērtējumu.

LATINFORM speciālkorespondents Oļegs Jazevs ziņo no Kremļa kongresu pils

— Rodas iespaids, ka daļa deputātu, kas pārstāv teritoriālos apgabalus, it kā turpina priekšvēlēšanu cīņu, cenšoties par katru cenu pierādīt vēlētājiem, ka viņi viens un divi var atrisināt samilzušos jautājumus. Tāpēc bieži vien pārsvaru gūst emocijas. Taču domāju, ka tas drīz pāries.

— Kā jūs vērtējat mūsu deputātu darbu kongresā?

— Man nav jājūtas neērti viņu dēļ. Bet dabiskais domu plurālisms un uzskatu atšķirība, manuprāt, atspoguļo mūsu republikas tagadējo politisko spektru. Bija viena lieta, uz kuru es kā delegācijas vecākais īpaši vērsu uzmanību jau pirmajā dienā. Runājot no tribīnes, ļoti uzmanīgi jālieto vārds «delegācija». Tas liecina par vienprātību. Bet, ja tādas nav, ja iebilst kaut vai viens deputāts, tad labāk runāt deputātu grupas vārdā, citādi rodas nevajadzīgas domstarpības. Minēšu uzskatāmu piemēru: runādams kongresā, Lietuvas pārstāvis nejauši izmeta: «Cik man zināms, tā uzskata arī Latvijas delegācija.» Es to minu ne jau tāpēc, ka viņš būtu teicis mums pilnīgi nepieņemamas lietas, bet šādos formulējumos vienkārši jābūt ļoti precīziem un korektiem. Šādi šķietami «sīkumi» var radīt nevajadzīgas domstarpības, kā tas jau notika pirms kongresa, pēc partijas grupas sapulces, un negribētos, lai tas atkārtotos.

— Es redzu uz galda jūsu runas tēzes. Vai jūs īsumā nepateiktu, kādus jautājumus jūs gatavojaties izvirzīt?

— Pirmām kārtām pārbūves nodrošināšanas tiesiskos aspektus. Kaut gan mēs runājam par daudzajām problēmām ekonomikā, ne mazāk akūtas ir arī problēmas likumu radīšanā, kur ir daudz pretrunu. Tāpēc savā runā daļu laika veltīšu tam, kā likumu radīšanas procesu padarīt efektīvāku un optimālāku, lai pilnīgāk tiktu ievērotas republikas un centra intereses.

— Kā jūsu un citu Latvijas deputātu korpusa pārstāvju ievēlēšana ietekmēs pašreizējo status quo republikā?

— Runājot par mani, jāteic, ka man daudz biežāk būs jābrauc uz Maskavu, tāpat arī biedram Vagrim. Radīsies iespēja operatīvāk darīt zināmu PSRS Augstākajai Padomei republikas nostāju un mūsu problēmas un censties panākt to atrisināšanu. Ievērojot rotāciju, mēs esam noteikuši to deputātu kandidatūras, kuri varēs profesionāli strādāt, nomainot tagad attiecīgajās komisijās ievēlētos deputātus. Vispār jāuzkrāj profesionāla parlamenta darba pieredze.

— Paldies, vēlu jums panākumus!

Ciemos pie draugiem

Aizvadītās nedēļas nogalē Lietuvas PSR Utenas rajonā, ar kuru mūs vieno draudzības un sadarbības saiknes, pabija mūsu rajona delegācija, kuru vadīja partijas Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs V. Tračums. Tās sastāvā bija arī komjaunatnes rajona komitejas pirmais sekretārs A. Staužs, agrorūpniecības apvienības «Preiļi» priekšsēdētājs V. Korotkovs un M. Gorkija kolhoza priekšsēdētājs J. Kupris, kā arī Tautas deju ansamblis «Šilava».

Ciemojotīies pie draugiem, mūsu rajona pārstāvji piedalījās dziesmu un folkloras svētkos, tikās ar Utenas rajona vadītājiem un pārrunāja, kā turpmāk vēl vairāk nostiprināt savstarpējos sakarus un sadarbību.

Mūsu rajona pārstāvji aizvadītās nedēļas beigās apmeklēja arī draugus Maskavas apgabala Možaiskā, kur notika folkloras svētki. Delegāciju vadīja rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks J. Desainis, tās sastāvā bija komjaunatnes rajona komitejas otrais sekretārs I. Derjagins un kolhoza «Zelta vārpa» priekšsēdētājs V. Valters. Svētku koncertā uzstājās Zundānu folkloras ansamblis.

P. STRAUTS

Medaļas veterāniem

LPSR Augstākās Padomes Prezidijs ar medaļu «Darba veterāns» apbalvojis:

KIROVA KOLHOZĀ

Jāni Asaru, Klaudiju Bazulevu, Jevdokiju Baranovu, Broņislavu Broku, Domicelu Vjaksi, Jāni Vulānu, Moniku Mediņu, Broņislavu Mozuli, Jāni Pastaru, Donātu Puduli, Leonu Puzāku, Jāni Puzāku, Malvīni Sondori, Leonardu Stabulnieku, Jeronimu Upenieku, Antoņinu Ūsāni, Donātu Čakulu, Jāni Čaču, Teklu Erti — kolhozniekus.

Man pieder tēvu zeme

ar visiem līdumiem...

□ Kirova kolhozs iegūva trešo vietu pavasara sējā. ATTĒLĀ: uzvaras «autori».

Par apsējību turpinājumu foto valodā — 2. lappusē.

TIKAI brīziem vējiņš no Daugavas puses atnes mazu vēsmiņu, bet citādi cepina kā uz pannas. Un vīri, ieņemot godakrēsliņus uz Jersikas pilskalna estrādes, norauš sviedrus: «Sak, tāds liktens. Pavasara sējā arī bija karsti, tāpat — apsējībās.»

Spēlē lauku kapela, pie estrādes kārtojas folkloras ansambļi, apsveicējiem rokās ziedi, un smaržo vasara... Ar pirmo zāles plāvumu Jersikas pilskalnā.

Skan lauku dziesmas. Šoreiz tās veltītas pavasara darbu pirmrindniekiem mehanizatoriem, kuri paveikuši vairāk, kvalitatīvāk. Kuri pelnījuši, ka viņiem šodien paldies saka gan agroapvienības «Preiļi» priekšsēdētājs Viktors Korotkovs, gan partijas rajona komitejas pirmais sekretārs Viktors Tračums, rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs Jānis Vucēns un agroapvienības galvenais agronoms Jānis Kivlenieks. Un, protams, visi mūsu rajona iedzīvotāji.

Svētku brīdis sākas ar sviņiņu sarkanbaltsarkanā karoga pacelšanu Jersikas pilskalnā. Pēc 700 gadiem atkal Jersikas pilskalnā plīvo sarkanbaltsarkanais karogs, kuru mastā uzvelk kolhoza «Jersika» vecākais un jaunākais mehanizatori Andris Mucenieks un Edgars Švirksts.

Skan «Dievs, svētī Latviju», latgaliešu tautas dziesmas. Skan pateicība par darbu. Vispirms tos saka Viktors Korotkovs, uzsverot, ka šogad sējas darbi paveikti laikus, bet tas ir tikai sākums ražai. Atlikusi nedēļa laika, lai atpūstos un uzkrātu spēkus pirms lopbarības sagatavošanas. Tāds ir zemnieka liktens, — mūžīgais nemiers, steiga, mūžīgā atbildība savas tautas priekšā par to, lai tai azaida galds būtu pilns. Partijas rajona komitejas pirmais sekretārs Viktors Tračums aicināja lauksaimniekus savu darbu darīt ar tādu enerģiju, kā to pašlaik dara zemnieku saimniecības.

Rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja Jāņa Vucēna uzruna visiem klātesošajiem ir sava veida atzīšanās zemei un rajona cilvēkiem, ka priekšsēdētājs pēc savas sūtības ir zemnieks. Ka viņam gribas art zemi, sēt graudus, ka viņš šobrīd apskauž tos cilvēkus, kuri šodien — latviešu tautas atmodas un vēstures apzināšanās laikā — audzē maizi. Savu uzrunu Jānis Vucēns beidz ar vēlējumu:

— Lai tagad, kad graudi gul zemē, dod dievs ražīgu lietu!

Turpinājumā — labāko mehanizatoru godināšana, pasniedzot viņiem Latgales keramikas izstrādājumus un ziedus.

Jānis Kivlenieks nosauc labākās saimniecības — sējas pirmrindnieces: Raiņa kolhozu, agrofirmu «Sarkanais Oktobris», Dzeržinska, Kirova saimniecības. Līdz ar jūsmu par šogad laikus veikto sēju izskanēja arī dažas piebildes: «Mēs nevaram teikt, ka esam darījuši visu, lai sējas darbus paveiktu tā, kā pienākas. Sēja ir tikai desmitā daļa no darbiem, kas jāpadara, lai būtu graudu birums». Un rajona galvenais agronoms Jānis Kivlenieks aicināja lauksaimniekus mobilizēt visus rajona iedzīvotājus sējumu kopšanai.

Suminēja saimniecību galvenos agronomus, saimniecības — sējas pirmrindnieces. Arī agronomu šefu — Jāni Kivlenieku. Izrādās, ka svētkos svētki tieši viņam. Pirms trīsdesmit gadiem viņš sācis lauksaimniecības speciālista darba gaitas mūsu rajonā. Strādājis par agronomu saimniecībā, iecirkņa priekšnieku, tagad ir — agroapvienības «Preiļi» galvenais agronoms. Saimniecību agronomi savā šefā ciena lietišķumu, nosvērtību, darba mīlestību un profesionālismu. Viņa darba jubilejas reizē Jāni Kivlenieku izvizināja pa pilskalnu ar zirgu, Jānis Vucēns viņam lika galvā ozollapu vainagu.

Sen Jersikas pilskalnā nesuminēja tik godājamus cilvēkus — rajona maizes audzētājus. Sen Jersikas «valstī» neskanēja tautas dziesmas, kas cildina darba cilvēku. Sen kārtīgiem darba vīriem nebija pasniegts putojoša alus kauss, kā tas bija šoreiz.

A. ĻJINA

1988. gada septembrī partijas rajona komitejas birojs izskatīja jautājumu «Par rajona izpildkomitejas, tautas izglītības nodaļas un Aglona internātskolas partijas pirmorganizācijas darbu Latvijas KP Centrālās Komitejas, Latvijas PSR Ministru Padomes 1987. gada 6. oktobrī pieņemta 325. lēmuma «Par pasākumiem bāreņu un bez vecāku aizbildniecības palikušo bērnu audzināšanas, mācīšanas un materiālās nodrošināšanas uzlabošanai» izpildē.»

Partijas dzīve: kā īstenojam lēmumus?

Darāmā vēl daudz

23. maijā Aglonas internātskolā notika Latvijas KP rajona komitejas ideoloģiskās nodaļas izbraukuma sēde, kurā piedalījās arī tautas izglītības nodaļas inspektore V. Akmane, kā arī skolas administrācija un arodkomiteja. Izskatījām, kādu darbu veikusi Aglonas internātskolas partijas pirmorganizācija un administrācija partijas rajona komitejas biroja lēmuma īstenošanā.

Informāciju par to, kas jau paveikts un kas vēl darāms, sniedza partijas rajona komitejas politiskās izglītības kabineta vadītāja L. Gurgāne, kā arī skolas direktors A. Puzo. Runājot par mācību un audzināšanas darbu, viņš uzsvēra, ka šogad skolēni pirmo reizi piedalījās rajona olimpiādēs (matemātikas un vācu valodas), ka liels akcents likts uz sportu. Tāpēc, ņemot vērā arī pedagoga Šatalova pieredzi, pirmajās klasēs ir piecas fizkultūras stundas nedēļā. Skolā izmainīts krievu valodas stundu skaits, palielināts dziedāšanas stundu daudzums.

Darbojas bērnu ansambļi, kori. Rajona skolu koru skatē internātskolas koris guva labus rezultātus un tika izvirzīts uz republikas skolēnu Dziesmu un deju svētkiem. Tas ir skolotāja Oskara Tillera nopelns.

Skolā akūta problēma ir kadri. Trūkst četru audzinātāju, bet strādājošo pedagogu sastāvā četri ir tādi, kuri nav iejutušies skolas dzīvē. Direktors izteic pārmetumu arī rajona tautas izglītības nodaļai, ka tā nav sniegusi palīdzību jauno pedagogu nosūtīšanā darbam šinī skolā, kaut gan katru gadu tiek rakstīts pieprasījums pēc vajadzīgajiem speciālistiem. Atnāk tikai tie, kurus aģitējis darbam pats direktors, pabūdams republikas augstākajās mācību iestādēs. Grūtības ir arī tādā ziņā, ka nav dzīvokļu, kur atnācējiem apmesties. Ļoti lēni top 27 dzīvokļu māja. Rindā dzīvojamās platības saņemšanai ir 33 skolas darbinieki, daudzi no viņiem par pedagogiem nostrādājuši 25 gadus un vairāk.

Ar satraukumu klausījāmies direktora stāstījumu par audzēkņu ēdināšanu. Sevišķi kritisks stāvoklis ir pēdējo triju nedēļu laikā. Gaļu praktiski nav iespējams dabūt. Nav augļu, slikti ar dārzeņiem. Rajona sanitāri epidemioloģiskā stacija bieži pārbauda skolas ēdnīcas darbu, izsaka piezīmes, arī par to, ka uzturs nav pilnvērtīgs, bet kaut ko izdarīt šinī ziņā skola nevar.

Neapmierina telpu stāvoklis. Par to mēs, ideoloģiskās nodaļas darbinieki, pārliecinājāmies, apskatot gan skolēnu guļamtelpas, gan koridorus, gan klases. Ieejot tajās, nevarējām saprast, kā te vispār iespējams dzīvot diendienā, turklāt — daudzus gadus. Mēbeles — tumšas, nakts aizkari — tumši, sienas — tumšas, gaiteņi — tumši... Uzskatu, ka šīs tumšās krāsas dzīvē šiem bērniem pietiek tāpat. Koridoros sienas aptecējušas, vajadzīgs kārtīgs remonts. Daudzās istabiņās nav nevienas puķes, ziediņa.

Kaut gan pedagogu runās izskanēja, ka šefi — vairāku rajona rūpniecības uzņēmumu kolektīvi — nav aizmirsuši savus mazos un lielos draugus, gribētos, lai šīs organizācijas palīdzētu arī skolas telpu remontā. Neapmierina apkures sistēma (labi, ka šogad bija silta ziema)...

Risināmie jautājumi tik tiešām ir sarežģīti. Vēl jo vairāk tāpēc, ka ik gadu šīs skolas vajadzībām tiek iztērēts viens miljons rubļu — vienam audzēknim 270 rubļi mēnesī. Bet tajā pašā laikā no 156 4. — 10. klašu skolēniem pirmajā ceturksnī 81 bija nesekmīgs, otrajā ceturksnī — 65, trešajā ceturksnī — 59. Visslikt̄ākais stāvoklis ir 5. klasē, kur no 27 audzēkņiem nesekmīgi ir 20.

Vai skolas vadība un pedagogu kolektīvs jūt gandarījumu par savu darbu? Šajā laikā, kad tik daudz runājam par garīgumu, vai pirmā garīgā vērtība nav zināšanas? Tāpēc pedagogu kolektīvam jāizvērtē cēloņi šai lielajai nesekmībai un jāveic liels darbs, lai dzīves jau tā apzagtajiem bērniem tieši zināšanas būtu ceļamaize viņu turpmākajās gaitās.

Lai izpildītu partijas rajona komitejas biroja lēmumu, darāmā vēl daudz. Gribētos lai šajā lēmumā vēlreiz ieskatītos rajona tautas izglītības nodaļas vadība, rajona galvenais ārsts I. Deško un rajona patērētāju biedrību savienības priekšsēdētājs L. Šustovs, bez kuru palīdzības vēl daudz ko nevar atrisināt.

A. PASTORE,
Latvijas KP Preiļu rajona komitejas ideoloģiskās nodaļas vadītāja

Piektdien, Jersikas pilskalnā

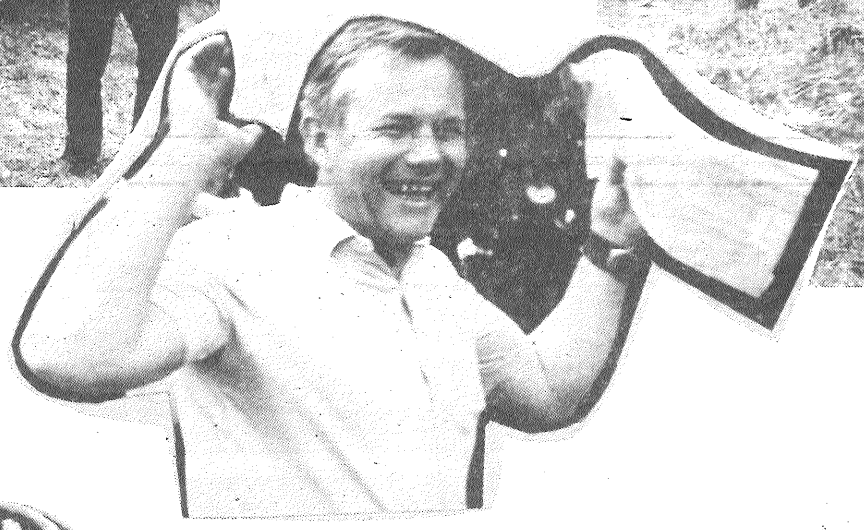

Apsējību oficiālā daļa bija cieši kopā ar ēvergēlību daļu (attēlos):

jubilāra — ARA «Preiļi» galvenā agronoma J. Kivlenieka izvizināšana līnijdrošķa;

vai nav aizmirsusies siena grābšana?

Laikam gan, jo... trīs strādā, bet desmit skatās, taču... «es iedevu baltu krekliņu savam siena...», un visi sējēji, plāvēji tiek tautu meitu dancināti...

J. SILICKA foto

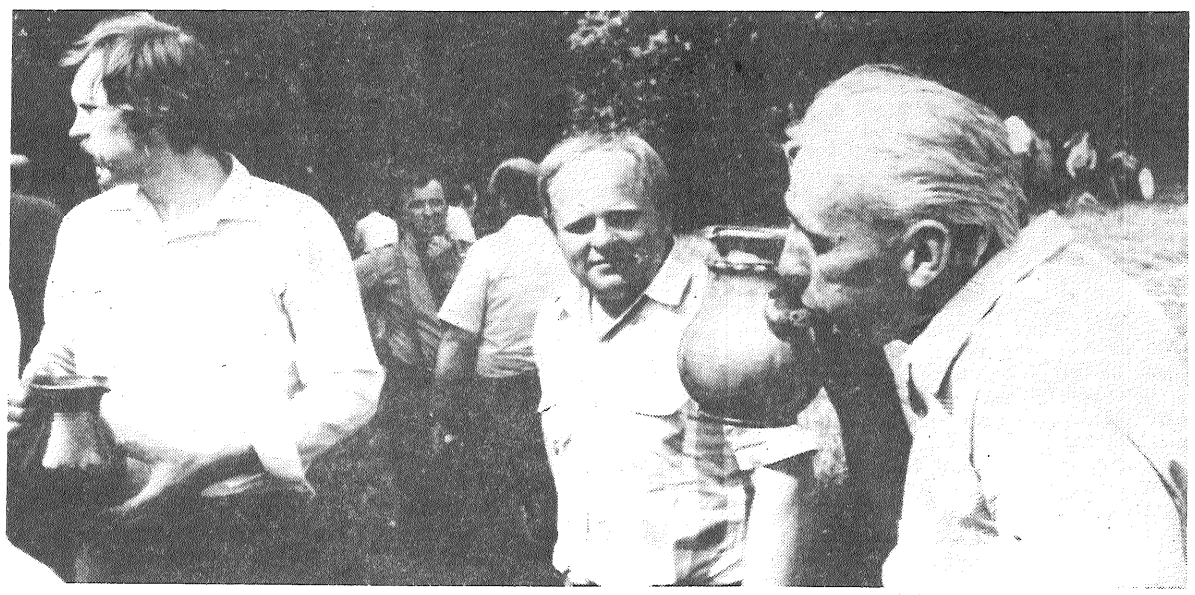

Šodien Starptautiskā bērnu aizsardzības diena

MĪLĒT bērnus... Tas šķiet tik vienkārši un sarežģīti. Saskatīt katrā kaut nelielu, tomēr personību, palīdzēt šo personību veidot. Jā, veidot jau ar pirmajām bērnudārzā pavadītajām dienām. Vai katram bērnudārza audzinātājam tas izdodas? Droši vien, cenšas visi, bet...

Janīna Brakovska (attēls pa labi) — Preiļu pilsētas 1. bērnudārza audzinātāja — atrod kādu dvēseles stīdziņu katram no mazajiem kipariem, kuri ļoti ļoti tic savai audzinātājai. Šogad Janīna Brakovska strādā ar 3—4 gadus veciem zēniem un meitenēm, māca viņiem dzejoļus, pasakas stāstīt, pirmās darba iemaņas, savstarējās attiecības, higiēnu. Īpaša rosība grupiņā valda pirmssvētku dienās.

Bērnudārza audzinātājas darbs allaž ir rūpju un atbildības pilns. Un tomēr to visu atsver labsirdība, kas mājo mazajos un tagad jau arī lielajos audzēkņos. Jo Janīna Brakovska par audzinātāju strādā jau divdesmit piecus gadus un tagad nereti audzina arī savu bijušo audzēkņu bērnus.

J. SILIČKA foto

«Uzņēmuma darba kolektīvs veicina ģimenes nostiprināšanu, rada labvēlīgus darba apstākļus sievietēm, kuri ļauj veiksmīgi savienot mātes rūpes ar piedalīšanos darbā un sabiedriskajā darbībā. Jautājumus, kas skar sievietes darbu un sadzīvi, ir jārisina ar sieviešu padomes aktīvu līdzdalību...»
(No PSRS Likuma par valsts uzņēmumu)

Vai māmiņa atgriezīsies fabrikā?

Līvānu stikla fabrika sievietēm nemaz nav tā laimes zeme. Kā viņas šeit strādāja pirms simts gadiem, tā arī šodien stāv pie krāsnīm, slīpē, apgriež, šķiro traukus, gravē kristālu un pat sastāda šihtu. Reizēm ar asāku vārdu pieminot priekšniecību, kārtējo reizi izslimojot bronhītu. Tomēr neaiziet no cehiem. Viena — darba stāža dēļ, otra — sen apsolītā dzīvokļa dēļ, trešā — turoties pie stingras pārliecības, ka labi ir tikai tur, kur mūsu nav. Fabrikas kolektīva divas trešdaļas sastāv no vājā dzimuma.

Ar darba ikdienu ieaugušas dzimtajā fabrikā, sevišķu uztraukumu kadru mainības jautājumos neradot. Bet jaunatne... Ar to gadās visādi. Pa tukšo reizēm ir cehu, fabrikas, kadru daļas vadītāju dedzīgās runas, jo jaunā māmiņa, ieguvusi jaunas, gaišas rūpes, ne par ko nevēlas atgriezties fabrikā, kas pēc dienām, piepildītām ar gaišumu un maigumu, izskatās pēc tīrās elles.

Lēni, daudz lēnāk, nekā gribētos, uzņēmumos, bet stikla fabrika nav izņēmums, notiek darba apstākļu uzlabošana. Kā noturēt jaunās sievietes, vēl vairāk — nodrošināt cienīgu maiņu veteāniem? Tas ir fabrikas arodkomitejas, sieviešu padomes rūpju objekts. Rūpes ir pilnīgi reālas.

... Tālrunis arodkomitejas priekšsēdētajas Jolantas Kozlovas kabinetā nenorima. Zvanīja viņas kolēģi sabiedriskajā darbā, uzdeva vienu un to pašu jautājumu: saskaņā ar kādu valdības lēmumu uzņēmumā nolemts katru mēnesi izmaksāt pa piecdesmit rubļiem sievietēm, kuras atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā? Jolanta Kozlova nomierināja uztraukušos kolēģus: valdības dokumenta iznākšanu viņi nav palaiduši garām, jo tāda vispār nav bijis. Tāds lēmums pieņemts pēc fabrikas sieviešu padomes un arodkomitejas iniciatīvas, ar fabrikas administrācijas piekrišanu. Darba un algas nodaļa operatīvi izstrādāja attiecīgu nolikumu, un no šī gada 1. aprīļa tas jau darbojas.

Pabalsts tiek izmaksāts līdz laikam, kamēr bērns sasniedz pusotra gada vecumu. Tiesības uz to ir sievietei, kura nostrādājusi fabrikā ne mazāk par trim gadiem. Ja jaunās māmiņas specialitāte ir «deficīta» un ceha administrācija lūdz viņu iziet darbā, pabalsta izmaksa netiek pārtraukta. Vēl vairāk, prasības par darba stāžu fabrikā neskar speciālistus, kuri ir ieradušies pēc augstskolu, tehnikumu sadales, uz strādniecēm, kuras pieņemtas darbā ar pārvedumu un šādās specialitātēs: meistare, maiņas meistare, ceha (nodaļas, dienesta) priekšniece, stikla pūtēja, kolbu lodētāja.

Fabrikā uzskaitījuši, ka tikai šogad vien pēc šī panta būs izlietoti 24—25 tūkstoši rubļi. Nav jau nekāda lielā summa ražošanas miljonu apjomā. Bet ko tas nozīmē jaunajai ģimenei, mēģināsim saskaitīt: 35 rubļi — valsts pabalsts, 100 rubļi — no fabrikas mazajam bērniņam pūrina iegādāšanai un vēl katru mēnesi — pussimts rubļu. Par miljonāru, protams, neklūsi, taču arī tukšā nepaliksi. Turklāt, šis nolikums nav dogma, tas tiks pārskatīts atkarībā no uzņēmuma ienākumiem, bet tas galu galā ir pašu strādnieku rokās.

Fabrikā jaunajām mātēm ir vēl viena privilēģija. Ja ģimenē ir divi vai vairāk bērni vecumā līdz 12 gadiem, sievietei ir tiesības nemt papildus divu nedēļu bezmaksas atvaļinājumu vinai izdevīgā laikā. Tas nav nekas jauns, privilēģijas ir noteiktas VACP lēmumā. Taču to realizēšana reizēm notiek ar lielu piespiešanos, un arodkomitejai, sieviešu padomei ne vienu reizi vien ir jāpārliecina meistars par tā nepieciešamību. Arguments te ir viens: kas ir labāk — iztikt bez strādnieces 15 dienas, vai pazaudēt viņu vispār?

Šodien stikla fabrikas darbiniecēm jau ir skaidrība tādā sasāpējušā jautājumā kā bērna iekārtošana bērnudārzā. Saskaņā ar Ministru Padomes lēmumu sešgadīgo grupu komplektēja no «svešiem» bērniem, bet kompensāciju citos bērnudārzos stikliniekī nesaņēma. Dabiski, ka viņu pašu rinda nekustēja ne no vietas, kas fabrikas laudīs radīja neapmierinātību. Sākot ar šo gadu, sešgadīgos bērnus (to ir ap 20) paņems skola, un rinda beidzot sāks sarukt.

✦

Lūk, tā — pakāpeniski soli pa solim uzņēmumā cenšas kaut tādā veidā atvieglot fabrikas strādnieču dzīvi, ražošanā trūkumus kompensēt ar sociālajām rūpēm.

I. KOROĻOVA

Publicista pārdomas

RĒĶINS PĀRBŪVEI

● PĀRBŪVE lauž savrupību starp cilvēkiem. Desmit gadus ar kaimiņu nebijām pārmijuši pat pāris vārdus, bet te, 26. aprīlī, viņš piezvanīja pie mana dzīvokļa durvīm. Atvēru. Stāv ar avīzi padusē, un seja starot staro — vai nu «jautrā prātā» vai arī no lasīšanas uzmundrinājies. «Beigas vien ir jūsu pārbūvei! Un pareizi — vienkāršajai tautai jūsu pārbūve nedod neko, ne-e-var dot!». Līksmi to izteicis, viņš pagriezās un pazuda aiz sava dzīvokļa durvīm.

Lai gan šis kaimiņa «gājiens» bija visai negaidīts, mani tas tomēr nepārsteidza. Rēķina uzrādīšana pārbūvei — pēdējā laikā visai ordināra parādība.

Un es atbildu: jūs melojat! Jūs melojat, kad sakāt, ka pārbūve tautai nav devusi itin neko no tā, uz ko tauta cerēja. Gribas tomēr domāt, ka jūs tikai alojaties, ka šie maldi nav apzināti un arī citus maldināt jūs gribat neapzināti. Tikai neizdodas. Gadu desmitiem ilgi samierinājāmies ar staliniski brežnevisko pārvaldes stilu un gaidījām kā samiegojies oficiants lepnā restorānā gaida, kad augstie viesi būs paēduši un padzēruši, bet te, lūk, vēl pat piecgade nav aizritējusi, bet jums rēķins jau gatavs: kas izdarīts un kas nav izdarīts.

Labi, lai tā ir: uzrādīsim un salīdzināsim rēķinus. Tikai ne par pēdējiem četriem gadiem, bet gan par visiem.

Lūk, viens piemērs. Desmitiem gadu ilgi visu darījām, lai valsts paliktu arvien nabadzīgāka, atstājām to bez graudiem, bet galvenais — iznīdējām spēkus un arī vēlēšanos audzēt šos graudus cilvēkos. Vēlēšanos, kuru vecākās paaudzes allaž nodeva mantojumā jaunākajām. Pat Stalins nespēja likvidēt tirgu, viņš tikai savu bezspēcību piesedza ar savdabīgu ielāpu — ar vārdu «kolhozu». Un pat vissliktākajos laikos mēs no šī kolhozu tirgus saņēmām vismaz tikpat daudz, cik tika sapūdēts administratīvi komandējošās sistēmas «apcirknos». Tagad, kad zemnieks, pateicoties pārbūvei, sāk palikt bagātāks (bet viņam vispirms pašam jāklūst bagātam, lai pēc tam arī mūs visus pajas civilizētajām formām, un gandrīz vai ar spaidu darbu, maksājot padomju strādniekam salīdzinājumā ar pasaules līmeni pēc visminimālākajām likmēm, «sūknēja» no mūsu zemes naftu, gāzi, zeltu, dimantus, mežu un to visu pārdeva tik nīstajiem Rietumiem. Tagad, kad pārbūve devusi iespēju pārdot mazāk, taču dārgāk, jūs esat pārbijušies, ka kļūsim «atkarīgi no imperiālisma».

Neiespējami strīdēties ar tiem, kuriem galas gabals ir vērtīgāks par brīvības malku un vispārcilvēcisko. Un arī galas līdz gaišās nākotnes uzvarai mums pietiktu tikai pēc vecajām prognozēm. Tikai — kas nu tagad tic prognozēm? Varbūt vienīgi tas, kurš pa savam iemanījies salīdzināt vakarējo lakoto statistiku un šodienas godīgo. Uz Brežņeva laikā noregulētajiem svariem pārbūve, protams, sver maz. Jums patīk svari, bet mums — tagadējā svērēja godīgums.

Īpaši aizkustinošas ir liškīgās rūpes par strādnieku šķiru, kura it kā izšķīdinās tāpēc, ka strādnieki bēgot uz kooperatīviem, tur, kur vairāk maksā. Bet jūs paši, strādnieku šķiras aizstāvji? Vai iesiet uz turieni, kur maksā mazāk?

Jūs baida pūlis — tā jūs dēvējat demokrātiju. Bet pirms pārbūves pūļa vai tad nebija? Tas, ka pūlis tika valdīts ar miliču, kārtības sargu un zaldātu palīdzību, kādam patiešām varbūt atgādināja kārtību, taču pūļa instinkti tādējādi taču nebija zuduši. «Kārtības» cienītāji gatavi ziedot demokrātiju, lai «glābtu sociālismu». Ka vārdus «demokrātija» un «sociālisms» viņi neuzskata par sinonīmiem, saprotams. Nav tikai saprotams, kāpēc jāatsaucas uz Marksu un Ļeņinu.

Atceros, pārbūves sākumā daudzi no tiem, kuri virtenē velkas pakaļ jebkuram generālsekretāram tik ilgi, kamēr pats ģenerālsekretārs šai virtenei rāda ceļu, bija iecienījuši atkārtot vārdus par «patiesības mirkli». Īpaši man liekas, viņiem patika vārds «mirklis», sak, bija mirklis un vairs nav. Kad «mirklis» pārtapa «patiesības laikā», ieskanējās gandrīz vai sēru marša skaņas. Un tieši šīs mūzikas pavadījumā arī pārbūvei tiek uzrādīts rēķins: nespēja, neizdarīja, nenodrošināja...

Bet — spēja, izdarīja un daudz ko arī nodrošināja. Un arī maksā — pēc veciem, taču ne pēc viltotiem rēķiniem, bet visvairāk — pēc augstā un godīgā šodienas un nākotnes rēķina. Neticat? Labi, pajautāsim tautai. Vienu atbildi tā jau devusi — vēlēšanās.

To visu mans kaimiņš nedzirdēja. Un — vai viņš vispār bija?

Kāda tam nozīme. Vai tad tikai un vienīgi viņš pārbūvei uzrāda viltotu rēķinu kaudzi?

Vitālijs TRETJAKOVS
(«Moskovskije novosti»)

Par salmonelozi

✦ *Uzklausiet ārsta padomu*

Republikā palielinās saslimstība ar salmonelozi, kura galvenokārt izplatās ar putna gaļu un olām. Arī mūsu rajonā palielinās saslimšanas gadījumu skaits, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem.

Cilvēki inficējas ar salmonelozi, ēdot termiski līdz galam neapstrādātu slimu dzīvnieku un putnu gaļu, piena produktus, olas. Jāatzīmē, ka inficētie produkti nemaina krāsu, smaržu, garšu.

Lai nesaslimtu ar salmonelozi, jāiegaumē:

— +70° +75° temperatūrā salmonelozes baktērijas 5 minūšu laikā iet bojā, tāpēc nepieciešams rūpīgi termiski apstrādāt produktus (sautēt, cept, vārīt);

— biežāk ar salmonelozi ir inficētas zosu, pīļu un vistu olas.

Pīļu, zosu un vistu olas vislabāk izmantot miltu izstrādājumu cepšanai (ilgstoša termiska apstrādāšana).

Vistu olas ieteicams ēst cieti vārītas. Celofāna maisiņus, kuros bijušas olas, atkārtoti izmantot nav ieteicams.

Gatavojot ēdienu no vistas gaļas, jāievēro personīgās higiēnas noteikumi. Ir jābūt diviem virtuves dēlīšiem (jēlai un gatavai produkcijai). Ledusskapī gatavā un jēlā produkcija jāglabā dažādos līmeņos, lai produkcija nesaskartos (var izmantot pergamenta papīru, foliju). Drīkst izmantot tikai tos produktus, kas bijuši sanitāri veterinārā apskatē.

Saslimšanai raksturīga augsta temperatūra un izteikti asi kunga un zarnu traucējumi (atkārtota caureja, sāpes vēderā, slikta dūša, vemšana). Ja ir parādījušās šādas pazīmes, nepieciešams griezties pie ārsta.

Salmonelozes baktērijas saglabā dzīvotspēju līdz trim mēnešiem, gaļā — līdz 130 dienām, sasaldētā gaļā — līdz vienam gadam, olās — līdz 13 mēnešiem, mēslos un izkārnījumos — līdz četriem gadiem.

Dažos produktos šie mikrobi ne tikai saglabājas, bet arī pavairojas. Salmoneloze iet bojā 70—75° C, tāpēc sekojiet temperatūras režīmam, termiski apstrādājot produktus.

Žāvēto vistu sagatavošanas tehnoloģija (mājas apstākļos vai kur nav speciāli iekārtotu žāvējamo kameru un autoklāvu) nenodrošina pietiekamas temperatūras sasniegšanu kautķermenī. To var vienkārši pierādīt.

Ja uzmanīgi paskatās uz gaļas krāsu pie kauliem, redzams, ka tā ir izteikti sarkana. Tātad asins olbaltums nav sadalījies. Denaturācija notiek jau 50° C un augstākā temperatūrā. (Tādā temperatūrā salmonellas baktērijas nav sabrukušas.)

Viss teiktais nenozīmē, ka vistas gaļu un olas pavisam nevar ēst. Olas jāvāra desmit minūtes, vistas gaļa jāvāra līdz pilnai gatavībai. Ja produkts pareizi apstrādāts, saindēšanās ar salmonellām nenotiks.

Mūsu rajona putnu fermās ir aizliegts kaut vistas, jo nav vajadzīgo apstākļu. Bet, neskatoties uz to, kolhoza «Rožupe» putnu fermā ir konstatēti tamlīdzīgi pārkāpumi. Par fermas vadītāju sastādīts protokols.

Neņemot vērā sanitāri epidemioloģiskās stacijas prasības, agrorūpnieciskā apvienība nesaskaņoja pasākumu plānu netīro olu mazgātuves un kautuves iekārtošanai.

Rajona patērētāju biedrību savienības darbiniekiem ir jāatgādina: pārdevējām uz vieniem svariem aizliegts svērt un pārdot gan jēlo, gan gatavo produkciju; gastronomijas nodaļās realizēt olas atļauts tikai fasētā veidā.

V. PETROVA,
sanitārā ārste

Redaktors P. PIZELIS

Jauns iestudējums

Līvānu pilsētas kultūras nama drāmas kolektīvs ir iestudējis Latvijas PSR Nopelniem bagātās kultūras darbinieces Elīnas Zālītes 3 cēlienu komēdiju «Maldu Mildas sapņojums».

Tā ir jautra tautas luga ar rotaļīgu spēles prieku, straujo tempu un dialogu sprigano atjautību.

Visas lugā tēlotās personības mīl, katra pēc savas dabas, bet visas — īsti un patiesi.

Autore ar labsirdīgu humoru parāda, ka mīlestības jēga un skaistums izteicams nevis vārdos, bet — rīcībā, cieņā, spējā saprast un piedot.

Meistarīgi raksturots Dzintarkalnu saimnieka Andreja (P. Novokšanovs) vecāku pāris Ilze un Krišs (A. Pabērza, V. Nešpors) — mūžīgie ķildnieki, kas nepārtraukti viens no otra šķiras, lai tūdaļ atkal salabtu, jo ilgajos kopdzīves gados viņi tā saraduši, ka nevar viens bez otra mūža atvasaru iedomāties. Vecīšu pāra kontrasts ir jaunieši Rūta (V. Leonova) un igaunis Juhans (A. Staris) ar savu jaunības degsmi, aizrautību, nākotnes iecerēm. Alvim (J. Markots) un Ievai (I. Jačmenkina) katram savs uzskats par mīlestību. Ieva izsapņo senās latviešu mīlestības dieves Mildas maldu sapņojumu. Un kas tik vēl nenotiek ar «brūtgānu kāro» Marijiu (I. Lāčkāja) un Mārtiņu (L. Valainis)! . .

Ir savi pārpratumi, sava pārskatīšanās, kurus jūs redzēsiet, noskatoties šo lugu Līvānu pilsētas kultūras namā.

Lugā skan 30. gadu melodiju ieraksti.

A. PABĒRZA

Vēlreiz par sludinājumu iesniegšanu

Laikraksta «Ļeņina Karogs» redakcija vēlreiz atgādina uzņēmumiem, organizācijām un iestādēm, ka sludinājumi un reklāma publicēšanai rajona avīzē jāiesniedz laikus — vismaz četras dienas pirms attiecīgā laikraksta numura iznākšanas. Par sludinājumiem, kas paredzēti publicēšanai tuvākajos divos numuros (izņemot līdzjūtības) tiek ņemta papildus maksa 40 procentu apmērā. Sludinājuma teksts OBLIGĀTI jāiesniedz tajā valodā (latviešu vai krievu), kurā to paredzēts ievietot (ja paredzēts abās valodās, tad arī tekstam jābūt divās valodās).

Aicina mācīties Sludinājumi Līdzjūtības

MALNAVAS SOVHOZTEHNIKUMS uzņem audzēkņus ar astoņgadīgo izglītību bez iestājeksāmeniem

agronomijas,
lauksaimniecības elektrifikācijas,
lauksaimniecības mehanizācijas,
saimnieciskās darbības grāmatvedības uzskaites, kontroles un analīzes specialitātē (ar mājturības pamatiem).

Mācību ilgums:

agronomijas, lauksaimniecības elektrifikācijas un lauksaimniecības mehanizācijas specialitātē — 3 gadi 10 mēneši,

saimnieciskās darbības grāmatvedības uzskaites, kontroles un analīzes specialitātē — 3 gadi 6 mēneši.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā. Vidusskolu beigušos uzņem tikai otro kursu papildināšanai.

Tehnikumu beigušie iegūst:

agronoma,
tehnika-elektrika,
tehnika-mehānika,
grāmatveža-plānotāja (ar mājturības pamatiem),

kvalifikāciju ar tiesībām iestāties augstskolā.

Bez tam mācību laikā audzēkņi iegūst darba profesijas:

traktorists-mašīnists A, B, C kategorijas vadītājs, elektromontieris, mašīnrakstīšana—lietvedība.

Sekmīgie audzēkņi saņem 30 rublu stipendiju mēnesī, teicamnieki par 50 procentiem vairāk, bet tie, kuri mācās uz «labi» un «teicami» — 25 procentus vairāk. No saimniecībām komandētie attiecīgi par 30 procentiem lielāku stipendiju.

Tehnikumā ir kopmītnes un kopgalds, darbojas dažādi pašdarbības un tehniskie pulciņi, sporta sekcijas.

Iestājoties tehnikumā jāiesniedz šādi dokumenti:

sovhoztehnikuma direktoram adresēts iesniegums (veidlapa saņemama tehnikumā),

dokuments par astoņgadīgo vai vidējo izglītību (oriģināls),

4 fotokartiņas (3x4 cm),

izziņa par veselības stāvokli (086/y veidlapa),

izraksts no darba grāmatiņas (ja ir praktiskā darba stāžs),

norīkojums (ja mācīties komandē lauksaimniecības uzņēmums, iestāde vai organizācija).

Iestājoties jāuzrāda dzimšanas apliecība vai pase, karaklausības apliecība, ja persona paklauta karadienestam, karadienestā iesaucamā vecuma personas uzrāda izziņu no dzīves vietas).

Dokumentus pieņem no 1. jūnija līdz 7. jūlijam, vidusskolu beigušajiem līdz 14. augustam. Pēc šiem datumiem darbosies uzņemšanas komisija. Mācību sākums 1. septembrī.

Satiksme ar autobusiem līdz Kārsavai, ar vilcienu līdz Malnavas vai Kārsavas stacijai.

Ir pilsētas autobuss «Kārsava — Malnava».

Tehnikuma adrese: 228051, Ludzas rajons, p. n. «Vītoli», Malnavas sovhoztehnikums, telefons 31274 vai 33106.

PASAŽIERU IEVĒRĪBAI!

Ar šī gada 1. jūniju ir izmainīts autobusu satiksmes grafiks. Izmantojiet informāciju autobusu stacijās un pieturās.

Autobusu parka administrācija

KOLHOZA «ROŽUPE» ĒDNĪCĀ katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst. 11.00 līdz 15.00 pārdod augstvērtīgu

linsēklu eļļu.

Linsēklas eļļas ražošanai iegūtas no sējumiem, kas nav apstrādāti ar pesticīdiem. Cena — 10 rubļi par litru.

Valde

PREIĻU RAJONA CENTRĀLĀ SLIMNĪCA

paziņo, ka pēc iecirkņu pediatru receptēm Preiļu, Līvānu un Aglonas universālveikalos pārdos bērnu ziepes zīdaiņiem.

PĀRDOD lauku mājas. Zvanīt pa tālruni 21475 pēc plkst. 21.00.

RAJONA IEDZĪVOTĀJU ZINĀŠANAI!

No 1. jūnija līdz 30. septembrim Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomiteja, kā arī pilsētu un ciemu izpildkomitejas strādās no plkst. 8.00 līdz 17.15.

Daudz vasaru un rudens zelta
būs,
Un dzīves vēji nerimstoši
trauksies tālāk,
Pār tavu pārāk agri beigto
dzīvi,
Pār dienām, kuras pārtrūka tik
pēkšņi.
(P. Zirnītis)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību ANASTASIJAS DJUBINAS tuviniekiem viņas traģiskās nāves gadījumā.

Raiņa kolhoza mehanizatori un mehānisko darbnīcu kolektīvs

Velti liepas raudās zelta asaras,
Viņām atnāks daudzas vasaras,—
Tikai tev šī bija pēdējā . . .
(J. Sirmbārdis)

Sērojam kopā ar tuviniekiem, kad skarbais liktenis pārrāvis ANASTASIJAS DJUBINAS mūža pavedienu.

Arodbiedrības rajona komiteja

Zeme, es tev atdevu visu —
Savu darbu atdevu taviem
tīrumiem,
Savu prieku — taviem cīruļiem,
Savu spēku — graudu
jaunajiem dzinumiem.
(V. Bokalova)

Skumjās noliecam galvas un sērojam līdzi ilggadējās Raiņa kolhoza agronomes ANASTASIJAS DJUBINAS piederīgajiem, viņu pāragri mūžībā pavadot.

Rajona agronomi

Ir atkal sāpju brīdī skumjā
Mums visiem galvas jānoliec.
Ir jāatvadās no cilvēka un
biedra,
Ar kuru kopā tik daudz darba
veikts.
(A. Imermanis)

Dalām bēdu smagumu ar mūsu darbinieces ANASTASIJAS DJUBINAS tuviniekiem, viņu pēdējā gaitā izvadot.

Darba biedri

Kā negrib sirds tīcēt,
Ka cilvēks var tā —
No gaišas dienas aiziet mūžībā.
(A. Skalbe)

Izsakām līdzjūtību ANASTASIJAS DJUBINAS piederīgajiem sakarā ar viņas traģisko nāvi.

ARA «Preiļi» kolektīvs

Aizej tu, bet tavos darbos
Mūžs vēl ilgus gadus būs,
Mirklos gaišos, mirklos skarbos
Vārds tavs pieminā mums būs.
(L. Vāczemnieks)

Izsakām dziļu līdzjūtību ANASTASIJAS DJUBINAS piederīgajiem sakarā ar viņas traģisko nāvi.

Raiņa kolhoza valde

Lai miers manai akai,
Kur veldzi es smēlu,
Lai miers manai krūzei,
No kuras es dzēru.
Lai miers maniem bērziem,
Zem kuriem es stāju,
Lai miers manai zemei,
Pa kuru es gāju.
(M. Bārbale)

Izsakām patiesu līdzjūtību piederīgajiem sakarā ar ANASTASIJAS DJUBINAS traģisko nāvi.

Raiņa kolhoza arodkomiteja

Pārtrūkst balss, bet atbalss
nenomākta,
Smiltis to un gadi nenosegs.
Sirdīs dzīvos dziesma, tēva
sākta,
It kā uguns mūžīgā mums degs.
(V. Rūja)

Lai vieglas smiltis Jura Eiduka TĒTIM

Līvānu stikla fabrikas energoiecirknis

Uz sniegpukītes ziedina
Krīt lēna asara.
Lai paliek citiem pavasars
Un ziedu vasara.
(F. Mežsēta)

Sāpju brīdī esam kopā ar Eduardu Pastaru, no MĀSAS uz mūžu atvadoties.

«Lauktehnikas» rajona apvienības specdarbnīcas kolektīvs

Vairs ciemos neatnākt pa dzimtās
zemes takām,
Jo vārti dzīvībai ir aizvērušies
ciet . . .
(B. Juškeviča)

Skumju brīdī esam kopā ar Venerandu Maskaļāni, TĒVU zaudējot.

Priekuļu fermas kolektīvs

Nāve izņēma, tēt, tev darbu no
rokām
Un uz aizsaules pagalmiem
aizveda līdz.
Kāds nu stindzinošs klusums pār
ābelēm tavām,
Kuras noliektām galvām
atvadām stāj.
(K. Apškrūma)

Skumju brīdī esam kopā ar Juri un Žani, no TĒVA uz mūžu atvadoties.

Jauniešu deju kolektīvs un vadītāja

Ilgus gadus gaiši rīti
Sauca darbā tevi, tēt.
Šodien klusā kapu kalnā
Dzīves dziesma izskaņēs.
(Z. Purvs)

Skumju brīdī esam kopā ar Venerandu Maskaļāni, TĒTI pēdējā gaitā pavadot.

Lopkopības speciālisti

Tālu, tālu saule tek,
Vēl tālāk māmulīte,
Klusa paliek māja, sēta,
Klusa mātes istabiņa.
(T.dz.)

Izsakām līdzjūtību Antonam un Izidoram Kassaļiem, no MĀTES uz mūžu atvadoties.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

Saņem, baltā zemes māte,
Vienu sirmu māmulīti.
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
(T.dz.)

Skumstam līdzi Helēnai Pastarei, MĀTI smiltājā izvadot.

Preiļu statistikas nodaļas kolektīvs

ĻEŅINA KAROGS

● MŪSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, foto korespondents — 22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpilī, Vaļkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105). Viena nos. iespiedlokšņa. Ofsetiespiedums.

«Ленинский Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Приильского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens 14 720 eksemplāri (latviešu valodā — 10352 eks., krievu valodā — 4368 eks.).

Indekss 68169.

Pas. 785.